

Úvodní slovo	11
Úvodní slovo autorů	13
I. Historie a přehled	15
1. Od rodinné terapie k systemické terapii a poradenství.....	15
1.1. Několik příběhů rodinné terapie	15
1.2. Přehled modelů.....	19
1.3. Milánský model a jeho důsledky.....	21
K příběhu milánského modelu	21
Původní rámec milánského modelu.....	23
Hlavní linie, základní principy a cirkulární dotazování.....	24
Invariantní intervence.....	25
Cesta Boscola a Cecchina	26
1.4. Řešení namísto problémů: Krátká terapie orientovaná na řešení	27
1.5. Spolupráce místo intervence: Reflektující tým.....	29
1.6. Interakce jako konverzace: Narativní směr myšlení	30
1.7. Původní řád a pokora. Přístup Berta Hellingera.	32
Původní řád	33
Vyrovnání braní a dávání.....	34
Přerušovaný pohyb tam (unterbrochene Hinbewegung)	34
Hledání síly	35
Chápání pravdy	35
II. Teorie	37
2. O hledání, (vy)nalézání a využívání teoretických základů.....	37
2.1. Slůvko „systemický“ – projektivní test?	37
2.2. Krátká historie vln teorie systémů	38
2.3. Co „je“ systém?	40
2.4. Kybernetika 1. řádu: Část a celek, hranice, pravidla	42
Vztah částí a celku: Subsystemy a jejich prostředí.....	42
Hranice.....	43
Pravidla	45
2.5. Od homeostázy k fluktuaci, chaosu a synergetice	45
Koncept homeostázy.....	45
„Druhá strana homeostázy“: fluktuace.....	46
Synergetika: od chaosu ke struktuře	47
2.6. Život tvořící život: Teorie autopoietických systémů	49
2.7. Nic než komunikace: Teorie sociálních systémů.....	52
2.8. Rozpomenutí se na osobu: Teorie systémů zaměřená na osobu.....	54
2.9. Společně utvářený svět: Sociální konstrukcionismus	57
2.10. Konec velkých projektů: Postmoderní filozofie	59

3. Základní otázky systemické teorie	62
3.1. Realita: Co je skutečné?	63
3.2. Kauzalita: Co je příčinou čeho?.....	65
3.3. Jazyk a rekurzivita: Jak vytváříme sociální skutečnosti?	67
„Říše jazyka“	67
Jazyk jako nástroj uspořádání a trivializace.....	69
Rekurzivita jazyka.....	70
Jazyk a systémy.....	71
4. Systemické pojetí „problémů“	73
4.1. Systémy determinované problémem	73
4.2. Co je problém?	74
4.3. Jak se tvoří problémy?	75
4.4. Mohou být problémy užitečné?	77
4.5. Návod, jak chronifikovat problém	79
4.6. Formy klinických systémů.....	81
III. Praxe: Mezi vědou, řemeslem a uměním	84
5. Postoje, základní předpoklady, cíle	84
5.1. Rozšířit pole možností.....	84
5.2. Tvorba hypotéz	84
5.3. Cirkularita	85
5.4. Od snahy být na straně všech k neutralitě.....	86
5.5. Od neutrality ke zvědavosti	87
5.6. Ireverence: Nerespektování idejí, respektování lidí	88
5.7. Terapie jako narušování a podněcování.....	89
5.8. Orientace na zdroje – orientace na řešení	90
5.9. Orientace na zákazníka.....	90
6. První přístupy: Hypotézy	92
6.1. Rozvíjet první hypotézy	92
6.2. Zdroje informací: přihlášky, telefonáty, spisy	92
6.3. Formy prezentace informací o systému:	
Genogram, náskres systému, diagram organizace (organigram)	94
Genogramy	94
Náskresy systému	96
Čas, prostor, energie.....	96
Organigram	97
6.4. Hypotézy o kontextu předávání do terapie.....	99

7. Systemické otázky.....	99
7.1. Cirkulární dotazování: K formě systemického vedení rozhovoru ...	100
7.2. Otázky objasňující rozdíly	105
Klasifikační otázky	105
Otázky na procenta	105
Dotazy na shodu	105
Srovnávání subsystémů	106
7.3. Konstruování skutečnosti a možností:	
Obsahová rovina systemického vedení rozhovoru.....	106
7.4. Otázky zaměřené na konstruování skutečnosti	109
Kontext objednávky.....	109
Kontext problému	111
7.5. Otázky zaměřené na konstruování možností	115
Obecně	115
Otázky orientované na řešení („otázky na zlepšení“)	117
Otázky orientované na problém („otázky na zhoršení“)	119
7.6. Scénáře problémů a scénáře řešení	119
7.7. Úvodní a závěrečné otázky	120
7.8. Stylistické aspekty	121
8. Rodinné sousoší a jiné metaforické techniky.....	122
8.1. Práce s rodinným sousoším.....	122
8.2. Rodinná deska a jiná symbolická zobrazení	125
8.3. Videokonzultace	125
8.4. Externalizace problému	126
8.5. Metafora, analogické příběhy, žerty, karikatury	128
9. Komentáře	130
9.1. Uznání, kompliment, oceňující konotace	130
9.2. Přerámování – reframing	131
9.3. Splitting: Tým a terapeut nejsou zajedno	134
10. Závěrečné intervence.....	135
10.1. Zásady tvorby závěrečných intervencí	135
10.2. Možné obsahy závěrečných intervencí.....	137
10.3. Návrhy jednání	139
„Dělat totéž více“	139
„Něco vynechat“	139
„Vyzkoušet něco nového“	140
10.4. Rituály.....	142
Speciální rituální jednání	143
10.5. Těžké zkoušky.....	146

11. Práce s reflektujícím týmem	147
11.1. Vytvořit kontext změny	147
11.2. Hra s reflektující pozicí	150
12. Vnější rámec: Zakázka, cíl, průběh	151
12.1. Jak často, jak dlouho? Intervaly mezi sezeními a celková délka terapie.	151
12.2. Jednou znamená vůbec ne? Terapie jednoho sezení.....	153
12.3. Kdy koho pozvat? Složení účastníků.....	154
12.4. K čemu se ptát „k čemu“? Vyjasnění cílů.....	155
12.5. Příklady „typických“ průběhů	156
12.6. Kdy a jak skončit? Závěr.....	158
IV. Pestrá oblast praxe	159
13. Uspořádání sezení (setting).....	159
13.1. Rodinná terapie bez rodiny: Systemická terapie s jednotlivcem.....	159
13.2. Ohlédnutí nazpět: Rekonstrukce rodiny ve skupině	161
13.3. Nejlépe naživo: Systemická supervize případů.....	163
Předpoklady externí supervize případů.....	164
Supervize bez supervizora	166
13.4. Opium pro lid? Supervize týmové spolupráce a poradenství pro organizace.	167
Propojení výsledků supervize „top-down“	167
Orientace na cíl místo na problém	169
Časový plán: flexibilní a konečný	169
13.5. Když šéfové potřebují poradit: Koučování vedoucích pracovníků .	172
Koučování externím poradcem	172
Koučování vlastním firemním poradcem	173
Koučování nadřízeným pracovníkem.....	173
Koučovací rozhovor	175
13.6. Udělej to sám: Kolotoč objednávek – prostředek autosupervize	175
Zjevné a skryté objednávky.....	176
Provedení	176
13.7. Práce s většími systémy: Konference rodiny a pomáhajících	177
Externí poradenství: „Rozhovor s rodinou a s širšími systémy“	178
Bez externího poradenství: Konference rodiny a pomáhajících	180
14. Oblasti užití	181
14.1. Rodinné lékařství	181
14.2. Psychiatrie.....	183
14.3. Sociální práce.....	184

14.4. Škola	187
14.5. Management	189
14.6. Politika	192
V. Kritické hodnocení systemického poradenství.....	194
15. Mnoho nepřátel, mnoho ctitelů? Spory kolem systemické terapie.	194
15.1. Citlivost vůči roli pohlaví: Nakolik je systemická terapie nepřátelská vůči ženám?	194
15.2. Systemická rodinná terapie jako konzervativní sociální technologie?	197
15.3. Je-li všechno naší konstrukcí, je možné všechno podle libosti?	199
Libovolnost pojmů.....	199
Libovolnost reality	199
Libovolně změnitelný člověk.....	200
15.4. Absence solidarity a etiky?	201
15.5. Terapie jako rychlé občerstvení: Musí být dobrá terapie krátká? ...	202
16. K čemu je systemická terapie užitečná? O stavu výzkumu účinnosti.....	204
16.1. Přehled	206
16.2. Výsledky sekundárních analýz.....	208
16.3. Studie úspěšnosti a nutnost kontrolních skupin.....	211
16.4. K účinnosti jiných druhů systemického uspořádání	213
16.5. K budoucnosti výzkumu úspěšnosti	214
16.6. Co se ještě zkoumá. Nehodnotící systemický výzkum.	215
VI. Závěr: Nevěřte učebnicím! (nanejvýš té naší)	217
VII. Literatura	218
VIII. Rejstřík	247